

ישעיהו א ברכה

יוצא לאור ע"י אברכי הכולל שבמוסדות "מקור חיים" בראשות מו"ר עט"ר הרה"ג רבי יוסף מוגרבי שליט"א בית הכנסת "זכור לאברהם" פיצ'וטו רחוב מפרץ שלמה 100, קרית שרת חולון

ערש"ק פרשת "בראשית" כג' בתשרי תשע"ב גליון מס' 291

שבת מברכיך זורשי וישין
ר"ח: יום שני ושבת
דמוכדי: יום ז'ומיי
בשעה 15:15 ז'לקים

מדברי מו"ר עט"ר ראש הישיבה הרה"ג ר' יוסף מוגרבי שליט"א

ברוך שהחיינו וקיימנו והגיענו לזמן הזה. בריך רחמנא דסייען מריש ועד כעאן לסיים את חמשת חומשי תורתנו שבכתב ולקיים הדרן עלך אוריתא קדישתא, למשמש ולטעום מדבשה ומשמנה של תורתנו הקדושה כמאמרם ז"ל בגמרא בעירובין (נד): על הפסוק דדיה ירווך בכל עת, מה דד זה כל זמן שהתינוק ממשמש בו טועם בו טעם חדש אף תורתנו הקדושה כן, ועתה ניצבים אנו שוב בפתחה של תורתנו הקדושה בפרשת בראשית, כאשר בכל שנה טועמים מחדש מצוף דבשם של מפרשי התורה איש איש לפי דרכו, מאורי החסידות לצד מאורי ספרד, בעלי המוסר לצד ראשי הישיבות איש איש והארותיו וניצוציו בביאור פסוקי התורה. והנה בפרשתנו קוראים אנו על בריאתו של האדם, "נעשה אדם" הוא נזר הבריאה, הוא החתן שבשבילו הכין הבורא את העולם מתוקן לסעודה, ואף על פי שחז"ל דרשו על המילים "נעשה אדם", שלימד הקב"ה את האדם דרך ארץ שאפילו הגדול ימלך בקטן וכו', רמז גדול יש כאן!

בעלי המוסר כותבים שהחיה המסוכנת ביותר שיש בעולם הזה הוא "האדם" משום שכל הרעות המסוכנות מצויים בו, הכעס, הגאווה, הקנאה, החמדה והרוממות, והלא כולם מסוגלים להוציא את האדם מן העולם. ודי לנו במה שאנו שומעים וקוראים ורואים בכל יום מה תוצאותיהן של המידות המגונות ואלמלא מוראה של מלכות איש את רעהו חיים בלעו, ומפורסם הענין שהאדם עיר פרא יולד ויצר לב האדם רע מנעוריו, ופירש הרה"ק ה"אמרי אמת" מגור זיע"א, שבמילים "נעשה אדם" יש רמז! נפלא ומתוק למתבונן! ניגש הקב"ה לאדם ואומר לו: בוא ואעזור לך, הבא להטהר מסייעין בידו. אני יסייע בידך ויחד "נעשה אדם" נבנה את קומתך השלימה במידות, בדרך ארץ, בכבישת הרע. שהרי אין לאדם בעולמו כלום חוץ מאשר לשבר את הטבע. בוא ונבנה "אדם" בתורה ובמידות כי אם אין דרך ארץ אין תורה, וכדי להבין במשהו מהו "אדם" אציין למעשה שסיפר המגיד הגר"ש שבדרון זצ"ל, שפעם התלווה להגאון אבי יחזקאל אברמסקי זצ"ל לביתו, והנה רואה הוא את הרב הגדול יושב ליד הרבנית ומספר לה היכן היה, מתי היה, כמה זמן חיכה לאוטובוס, מה אכל ועם מי דיבר ולאחר שסיים שיחתו, פנה לרבי שלום "הנדהם": ראית מה עשיתי? רוץ ועשה כן גם אתה לאשתך... כל מי שנשוי מבין שרק בעל מידות יכול לנהוג כן ומשם יקיש אדם להתנהגות עם חבריו לכולל או לעבודה, לשכניו, למכריו ולכל מי שצלם אלוקים לו, אין חשיבות לתורה ללא מידות, על אחד שכזה כבר אמרו חז"ל: "מוטב שלא בא לאויר העולם", וראוי לקבוע זמן יומי ללימוד המוסר וכפי שנהגו גדולי ספרד כהגאון רב רבנן רבי עזרא עטיה זיע"א, שהיה פותח את הלימוד בספרי מוסר ויראה כי הם חיינו ואורך ימינו. יזכה אותנו ה' למאור שבתורה שיחזירנו למוטב לתקן מידותינו ונזכה לחורף בריא, מלא וגדוש בתורה, ביראה ובעבודת ה' ונשמע קול מבשר ואומר בשנה זו, אכ"ר.

"יעשה שלום עלינו"

ימים גדולים וקדושים עברנו. לא לחינם נקרא חודש זה בפי חז"ל ירח האיתנים על שם החגים והמצוות המרובות בזה החודש. הלב מרנין עת אנו עומדים בפתח מחזור חדש של קריאת התורה ובפני תפילה: תחל שנה וברכותיה. בשבת קודש זו נקרא א"ה את הפרשה הראשונה בתורתנו הקדושה, פרשת בראשית, בה מתוארת בריאת העולם. עולם קסום ונפלא שחוכמה עצומה טמונה בו. בשישה ימים ברא הקב"ה ישתבח שמו לעד את עולמו, וביום השביעי שבת וינפש. ביום השני אחרי שברא ה' יתברך את הרקיע והבדיל בין המים העליונים והתחתונים לא נאמר "כי טוב" כמו בשאר הימים, ונשאלת השאלה מדוע? מה נשתנה היום השני משאר הימים שנאמר בבריאתם "כי טוב"? מגלים לנו רבותינו, שכיון שנבראה גם המחלוקת ביום זה, לא אמר הקב"ה על היום השני כי טוב, ללמדנו עד כמה מגונה ומאוסה היא ועד כמה צריכים אנו להתרחק ולברוח ממנה במסירות נפש וגוף, אף אם הדבר קשה ולא נוח, אף אם גרם לנו הפסד או צער כלשהו. ובואו תקראו מה כתב הגאון הקדוש רבי אלחנן מקאוונא זצ"ל לבני קהילתו: "הנני מתחנן מכם לשמור את השלום בתוככם, לבקש שלום ולרדוף שלום, כמו שכתוב: "בקש שלום ורדפהו". וכמו שידוע לכם עד כמה הייתי משתדל בכל כוחי למען השלום, ואיך שויתרתי לפעמים על כמה עניינים מפני דרכי שלום, גם אם בגלל זה הייתי גורם לפעמים להביא עלי אזהה חשדים וערעורים מן הצד, ולא השגתי על כל זאת מפני מאמרי רז"ל הרבים והעצומים במעלת ושבח השלום, שהם הכריעוני לבקש שלום על כל פנים, והשלום שלו ישים עליכם ברכה מרובה ושלום רב". אחים ואחיות יקרים, בואו וננצל את ההתחלה החדשה, נפתח בשלום ונרבה בשלום, נושיט יד לשלום ונרדוף אחריו, ויהי רצון שיתקיים בנו: "עושה שלום במרומיו הוא ברחמי יעשה שלום עלינו ועל כל עמו ישראל ואמרו אמן".

זמני כניסת שבת ויציאת השבת

לרכנו תם	יציאת השבת	כניסת השבת	ת"א
18:13	17:38	16:40	ת"א
18:17	17:36	16:26	י-ם
18:16	17:37	16:31	חיפה
18:17	17:39	16:43	ב"ש

הפסרת השבוע: "כה אמר"

מטעמים לשבת

ולפי גודל הצער כן גודל השכר.
(תורת הפרשה)

"ויכולו השמים והארץ וכל צבאם" (בא)

כתב רבינו בחיי זצ"ל: בכל מעשה בראשית לא הזכר שם ה' בפירוש, שם הוי"ה ברוך הוא, אלא שם "אלוקים", המורה על שליטת ה' בטבע: "תקיף ובעל היכולת, ובעל הכוחות כולם". ברם, "יום השישי ויכולו השמים" - ראשי תיבות שם ההוי"ה. ולמה ברמז ובראשי תיבות, כדי להורות שהבורא יתברך אכן מסתתר בבריאה ברמז, והמחפש אחריו - מוצאו!
(מעייני השבוע)

"ויהיו ימי אדם אשר זוי תשע מאות שנה ושלושים שנה וימות" (הה)

המילים "אשר חי" נראות לכאורה

"וירא אלוקים את כל אשר עשה והנה טוב מאוד" (א,כא)

"והנה טוב מאוד" - זה היצר הרע. וכי יצר הרע טוב מאוד? - אלא שאילולא יצר הרע לא בנה אדם בית, ולא נשא אישה, ולא הוליד, ולא נשא ונתן (בראשית רבה ט,ט). אחד שאל את ה"חפץ חיים" זצ"ל, מה לעשות ליצרו הרע שאינו נותן לו מנוחה? השיב לו, שהיצר הרע הוא לאושרו של האדם, שאלמלא הוא, לא היתה שום תכלית לבריאת האדם. כשם שהמטוטלת בשעון פועלת על ידי שיש בה שני כוחות המנוגדים זה לזה, האחד מושך לצד אחד, והשני לצד שכנגדו, ומתוך כך הגלגלים והמחוגים מסתובבים, ועל ידי הכל ביחד יוצאת התכלית שיודעים את השעה, כך הוא מצבו של האדם בעולם: יצרו הטוב מושכו לטוב, ויצרו הרע מושכו לרע, וכשהוא זוכר את בוראו, ומתאמץ להתגבר על יצר הרע, על ידי זה נוחל עולם הבא,

כמיותרות? ופירש "הכתב והקבלה" שחכמינו אמרו, כי באמת צריך היה האדם הראשון לחיות אלף שנה, שכן אמר לו השם יתברך: "ביום אכלך ממנו מות תמות" והלא "אלף שנים בעיניך כיום אתמול" ונמצא שנועדו לו אלף שנה לחיות, אלא שנטל ממנו שבעים שנה בשביל דוד המלך, אשר בעצם לא היו לו שנים לחיות. (מדרש ופרקי דר"א). ולפיכך אמר הכתוב: "ויהיו כל ימי אדם אשר חי", כלומר, אשר חי למעשה, שכן להלכה צריך היה לחיות עוד שבעים שנה... לפיכך נאמר גם אצל אברהם אבינו: "ואלו ימי שני חיי אברהם אשר חי מאת שנה ושבעים שנה וחמש שנים" (בראשית כה, 2) - משום שבאמת צריך היה אף הוא לחיות חמש שנים נוספות, אלא שנתקצרו שנותיו כדי שלא יראה ביציאתו של עשו לתרבות רעה. (רש"י...)
(מעינה של תורה)

מוזקנים אתבונן - סיפורי צדיקים

יחזקאל לוישטיין זצ"ל משפיע דישיבת מיר ופוניבז': הכדאי לקנוס את התלמידים המתרשלים הללו, ולהפסיק או לקצץ בסכום המענק הניתן להם, או שיש לחפש עצה אחרת? השיב רבי יחזקאל: כל פגיעה בכבודו של אדם, המתבטאת כבמקרה דידן בהפחתת המענק הניתן לו, עלולה להכניס בליבו זרע של קפדנות ורוגז, אפילו אם הוא משוכנע שהפוגע עשה עימו כדן וכהלכה. לגרום במזיד שבני אדם יהיו מתהלכים עם רגשות של קפדנות, דבר רע ומר הוא. וקשה מאוד להוציא מלב אדם איזו קפדנו אשר חדרה אל ליבו. על כן העצה היעוצה במקרה דידן - הגדלת המענק לכל הממלא חובתו כראוי, בזה לא יפגע אף אחד, ונצליח לעודד את השומרים על לימוד המוסר.

פעם נכנס אל **רבי יחזקאל לוישטיין זצ"ל**, תלמיד חכם אשר ליבו בער לקודשי ישראל, ופרש לפניו תוכנית שעיבד, אשר לדעתו אפשר לפעול בכך גדולות ונצורות לחיזוק הדת. הרגיש רבי יחזקאל כי בביצוע התוכנית היא עלול מאן שהוא להיפגע, קם על רגליו והצהיר בהתרגשות: כך מקובלני מרבותי, בנין בית המקדש יבטל, אם בנייתו עלולה לפגוע באיזה אדם מישראל! שמע השואל התגובה, והתוכנית נגנזה.

נוהג היה **רבי סלמאן מוצפי זצ"ל** מגדולי הקבלה שבדור, לפקוד את קברות הצדיקים שבגליל, ולעורר רחמים על כלל ישראל. לאחת מנסיעותיו נרשמו חמישה עשר איש. הרכב שיועד לנסיעה הספיק לארבעה עשר איש בלבד. משהודיע האחראי את הדבר, אמר אחד הנרשמים כי אינו מרגיש בטוב. פנה רבי סלמאן אל המארגן ושאלו: רציתי לדעת מה היית עושה אם כל החמישה עשר איש היו מעוניינים לנסוע? השיב המארגן: הייתי מזמין מכונית נוספת ובלבד שלא יקופח אדם. שמח רבי סלמאן למשמע התשובה והגיב: יפה אמרת, את המשפט הזה רציתי לשמוע ממך. צריכים אנו להיות זהירים שלשום אדם לא יהא צער ועלבון בגללנו.

(זהירו בכבוד חבריכם)

פעם פגשו את **רבי ישראל חיים קפלן זצ"ל** ראש ישיבת מונסי בארה"ב, כשהוא גונח ונושם בכבידות ופניו חיוורים. מקורביו נבהלו ושאלוהו מה קרה לו? השיב מתוך כאב עמוק: אילו ראיתם את ראובן תופס סכין ונועצו לתוך לב שמעון ורוצחו, האם ליבכם היה ממשין לדפוק כרגיל, וצבע פניכם לא היה משתנה? הנה ראיתי מקודם איך שאדם אחד בייש את חבריו ברבים, וידוע פסק חז"ל על אדם זה, ולמה החשיבוהו...

באחת הישיבות נהג להתפלל בשבת אחד הדיינים. באותה תקופה עמדה על הפרק שאלה הלכתית ציבורית אשר העסיקה רבים. דין זה פסק להקל, ולא הצטרף לאותם שפסקו לאיסור. כמה מבני הישיבה שלא היתה דעתם נוחה מפסק דינו, שמרו לו טינה. עד שבאחת השבתות כשבא כמנהגו להתפלל, קם בחור אחד והביע דברי זעם על דין זה. כשנודע הדבר ל**רבי יחזקאל לוישטיין זצ"ל**, הביע את דעתו על אותה תקרית באחת משיחותיו ואמר: שפכו דמו של אדם מישראל בקרב קהל ועדה. וידוע מאמר חז"ל שהמלבין ברבים כאילו שופך דמים. ושמה תאמרו, בודאי זה שביישו פעל ועשה מחמת אהבת האמת ויראת ה' בערה בקירבו, וקיים מצוות "הוכח תוכיח" מחמת שדין זה פגע בכבודו של הקב"ה? - אין הדבר כן, שקר הוא! אינו אלא אחיזת עיניים. אין הדבר נובע מיראת שמים, אלא שורשו מידות רעות! וביאר דבריו: נקום ונשאל את אותו מבייש, בשעה שאתה בעצמך נכשל בעבירה, האם אתה צועק על עצמך בתוכחת מוסר בלב מר, כשם שזעמת על אותו דין שנכשל לדברך? - ודאי שלא! שהרי על חטאיך שערי תירוצים לא ננעלו, על פשעיך אתה מכסה, מלמד זכות, אינך גוער ביצרך. ואילו בחטאי הזולת אתה קם כארי נוהם. מה מסתתר מתחת להנהגה סותרת זו? - הוי אומר: מידות רעות!

בישיבה מסויימת היו נותנים מענק כספי כדי לעודד את סדר לימוד המוסר בקרב התלמידים. אך היו שם כמה בחורים שלא מילאו את חובתם כראוי, למרות שהיו בין מקבלי המענק. באו ושאלו את **רבי**

זוירת השבוע

כאשר יש תביעה לאדם כנגד חברו, אין זאת מידת דרך ארץ שבעת שידבר עימו, יפתח מיד בטענות נגדו, הבא ד' דוגמאות לכך!

את התשובות יש לשלוח לפקס: 03 558 4485
בין הפותרים נכונה יוגרל (אחת לחודש)
אוגדן של עלוני ישא ברכה

והייתם לי סגולה

סגולה נפלאה להיות בשמחה ולהנצל מדאגה, לחשוב ולהתבונן בכל רגע ורגע שכל הקורות עם האדם הם מהשמים לטובתו כדי לכפר על עוונותיו, שיהיה נקי ושלם וטהור.

(ישועה והצלחה)

מדברי ראש הישיבה הרב ר' יוסף מוגרבי שליט"א

הזיכור הבנים

סגולה לכל הישועות

רבי שלום, הגבאי בחצר הקודש בעלזא, קרא בפני האדמו"ר רבי אהרון את הפתקאות שהגישו הציבור לברכה ולישועה. משסיים את הקריאה, אמר הרבי: "נו, דבורה בת חנה", אף הגבאי השיב כי אישה זו כבר הלכה, והרבי לא הירפה ושאל שוב. מיד ירד אחד החסידים לחצר ושאל - מי זאת האישה דבורה? מתברר כי אכן נשארה בחצר הרבי, ומיד נקראה להיכנס שוב לחדרו הקדוש. כשנכנסה לחדר, שאלה הרבי: "היכן לומד הילד החולה ששמו כך וכך?". "בבית הספר", השיבה. "והיכן למד קודם?" - הוסיף הרבי לשאול. גמגמה האישה והתקשתה להשיב, אך הרבי ענה במקומה: "ודאי למד בתלמוד תורה, ומדוע הפסיק ללמוד שם?". השיבה האישה: "מה יכולתי לעשות? בעלי רצה שילמד דווקא בבית ספר". סיכם הרבי הקדוש את הדברים באומרו: "ישוב הילד ללמוד בתלמוד תורה, ואז יהיה בריא ושלם, וגם בעלך יהיה בריא!". כמה הורים מתברכים ברוב שפע טובה וברכה, חיים חן וחסד רק בזכות בניהם? מי יכול לפעול ישועות יותר מתינוקות של בית רבן - הבל שאין בו חטא? עד שאדם ילך ויחפש מקובלים וברכות מפוקפקות, ישים בניו בתלמודי תורה, וזכות תורתם תגן ותושיע בעבור ההורים, האחים, האחיות וכלל המשפחה לישועות גדולות ברוחני ובגשמי, ולמי שמפקפק - הרי הזמנה מפורשת לניסיון... והמציאות תוכיח!

שלום בית

מסירות באהבה

בספר "עולם חסד יבנה" מסופר מעשה שרבי יהודה צבי מלצר רבה של רחובות, בנו של מרן הגאון רבי איסר זלמן מלצר זצ"ל, למד בבחרותו בישיבת "בית יוסף" דנובהרדוק. הימים עת מלחמת העולם הראשונה, וסכנה ריחפה על כל צעיר שהתהלך ברחוב ללא תעודת שחרור, דבר שעלה בהון רב ובמאמצים מרובים. אמו הרבנית עשתה מאמצים וציידה את בנה בתעודת שחרור. לאחר שהכרטיס היה בכיסו, עלה לרכבת ונסע לישיבה. תוך כדי נסיעה, באחת התחנות נכנסה פלוגת חיילים והחלה לערוך ביקורת, אם הנוסעים אכן ממלאים חובתם בשירות צבאי, או שיש להם לפחות כרטיס שחרור. והנה מבחין רבי צבי יהודה באחד מחביריו בישיבה שגם הוא נוסע ברכבת. ניגש אליו ושאלו אם יש בידו תעודה שיוכל להציגה עתה. והשיב הלה בשלילה. פנה אליו רבי צבי יהודה: "אם כן, הרי הינך מסכן את חיך. הואל וקח ממני במתנה את התעודה שלי". סרב הבחור ואמר: "אם תיתן לי את התעודה שלך, אצא אני מסכנה, ואילו אתה תסכן חיך, או במקרה הטוב יגייסוך וישלחוך לחזית האש, הרי חיך קודמים לחיי חברך". הפטיר רבי צבי יהודה: "אין דבר, הרי אני בנו של רבי איסר זלמן מלצר גאון ישראל, ששמו הולך לפניו, אם חלילה אתפס, כבר ימצאו יהודים טובים אשר לא יחסכו כל מאמץ לפדותני ולחלצני, ואילו אתה אם תיתפס מי ידאג לך". השתכנע הבחור ונטל את התעודה לצמיתות. ההצלחה האירה להם פנים ואנשי הביקורת לא הגיעו אליהם. לאחר זמן כאשר חזר רבי צבי יהודה לביקור בבית הוריו בסלוצק, שאלה אותו אימו, אם אכן נזקק להשתמש בתעודת השחרור שהשיגה עבורו במאמצים רבים. הבן, רבי צבי יהודה לא השיב ברור. חזרה אימו ושאלה בתקיפות: מה עם התעודה, האם אבדה לך, או שקרה עימה משהו אחר? בלית ברירה נאלץ הבן לגלות לאימו את כל האמת. נדהמה אימו ורטנה: עדיין לא יצאתי מן החובות שעלתה לי התעודה, ואתה כבר הפקרת אותה! ברם, למרות הכל, אשיג תעודה נוספת, אולם הפעם אחזיק אותה בבית, והיה אם חלילה תיתפס בדרך, תאמר: "תעודת השחרור נשארה בבית הורי". ישלחו מברק ואני אסע מיד ואביא את התעודה. האם השיגה תעודה נוספת. לאחר שרבי צבי יהודה הבטיח נאמנה לאימו שהפעם ישמור על התעודה, ניאותה האם למסור לידיו את התעודה. הרב צבי יהודה מלצר פעל הרבה, מעבר לנדרש, וסיכן חייו למען חבר. זהו לימוד עבורנו עד כמה עלינו להיות נכונים לעשות למען בן הזוג, כי בנישואין החיוב הוא גדול הרבה יותר. וידועים דברי המהרח"ו (הובאו על ידי הגר"ש וולבה זצ"ל) שעיקר החסד הוא בביתו של האדם, וככל שנרבה בפעולות למען בן/בת זוגנו, הנתינה מקשרת ובונה, ויהיו חיינו מתוקים בכפליים.

אמרי שפך

- *הרה"ק רבי שלמה אלעמי אומר: הזוכר מומי בני האדם, הוא עצמו בעל המומים. והרואה מומי עצמו, לא יראה מומי זולתו.
- *האורחות צדיקים אומר: יש אדם אחד שקול כמאה, ואין זה מחמת הגוף, אלא מחמת תבונתו וחוכמתו וצדקתו.
- *הרמב"ם הקדוש אומר: האדם קודם שישכיל וידע - הוא נחשב ככהמה ולא נבדל משאר מיני החיות אלא בהגיון, רוצה לומר בהגיון שהוא מצייר לנפשו המושכלת.
- *הרה"ק רבי שלמה אלעמי אומר: ההרגל טבע שני.

(פתגמים נבחרים)

על כן יאמרו המושלים - משל ונמשל

שקלים. בכך אין רע, מלבד ביטול הזמן ללא תועלת. אבל אתה, אם הרווחת אלפיים שקלים, הרי זו הוכחה, כי הימרת בסכומים גדולים, כי שיחקת כמהמר כפייתי, ובאותה שעה קלה עלול היית להפסיד כפל כפליים - ועל חשבון מי? ממי היו באים לגבות את חובך? הן הריוח הזה מראה לאיזה סיכון הכנסת את עצמך, בקלות ראש ובבלי דעת. כלום לא מגיעות לך מכות בכפליים?!"

זו היית בכייתו של רבינו הקדוש. אם מתהום השפלות והניון יכול אדם בשעה אחת לקנות את עולמו ולנחול חיי נצח, הרי זה לאות, כמה ניתן לאבד בדקה אחת, מה משמעותה של דקה בחיי האדם!

ומכאן לענייננו. במשך השנה כולה התנהלו חיינו בעצלתיים, כעל מי מנוחות. הרווחנו "שקל" רוחני פה, "שקל" רוחני שם. בשעה של לימוד, בשעה של תפילה. ואז הגיע חודש אלול, ימי ראש השנה, כיפור וסוכות וגילינו תעצומות נפש המפכים בקרבנו. שניתן ללמוד הרבה יותר טוב, שניתן להתפלל הרבה יותר טוב, שניתן להתעלות ולהשתפר בפרק זמן קצר ולהתקרב לקב"ה. ועל כך בכה רבי: "יש קונה עולמו בשעה אחת." כי מעתה ואילך, כל הימים הנפלאים שעברנו יתייבבו מולנו בתביעה: מדוע לא המשכנו להתעלות ולהתקדם כפי שהוכחנו שניתן להתעלות ולהשתפר בימים גדולים אלו. יקרותו של הזמן, שוויו ורווחיו - כמו אפשרויות הפסדיו - נגלו לעינינו בחודש אלול ובימי ראש השנה, יום כיפור וימי סוכות הנפלאים, והן מחייבות אותנו מעתה ואילך!

(משערי ארמון)

בכמה מקומות מצינו, שרבי בכה ואמר: "יש קונה עולמו בשעה אחת" (עבודה זרה י, במעשה דקטיעא בר שלום. שם יז, במעשה דרבי אלעזר בן דורדיא. שם יח, במעשה דר' חנינא בן תרדיון), ויש לתמוה: מה ראה רבנו הקדוש לבכות על כך. אדרבא, היה נכון וראוי לשמוח ולעלות על שהם קנו את עולמם בשעה קלה. כדי להבין את בכייתו של רבי, נקדים **משל**. מעשה באב אחד, שהיו לו שני בנים אהובים. ערב אחד לא שבו בתחילת הלילה, כמנהגם, והאב הדואג ישב והמתין להם בדאגה. בחצות הלילה שבו השניים, והאב שאל: "היכן התעכבתם עד כה?". אמר האחד: "אבי אהובי, אל נא תכעס עלי. ביליתי עם חברים, והם משכוני למשחק קלפים. עויתי, פשעתי, אפילו הפסדתי את דמי הכיס שנתת לי בסך שלושה שקלים, אגא, סלח לי - לא אשוב עוד לשחק בקלפים, אלא אתפתה עוד לחברים רעים!". והאב כרוב חסדו, סלח ומחל. עתה שאל את הבן השני: "ואתה, היכן היית?". ענה ואמר כאחיו, מילה במילה. ואף הוסיף: "למרות שהרווחתי שם אלפיים שקלים, לא אוסיף עוד לשחק, אם רע בעיניך, אבי!". והנה התמלא האב חימה וקצף, והיכה את בנו מכה רבה מאוד. צעק הבן ומחה: "מה זאת אבי! הרי שיחקתי כאחי - והוא הפסיד, בעוד אני הרווחתי! מדוע ויתרת לו, ואותי אתה מכה מכות נמרצות?!" אמר האב: "הוי, בן כסיל תוגת אביו! אחיך אומנם הפסיד, אבל כמה הפסיד? שלושה שקלים. אות הוא, כי שיחק באגורות ספורות, כמשחק הילדים בניירות ובאגוזים. יכול היה להרויח כמה שקלים, ולהפסיד כמה

אל תיקרי הליכות אלא הלכות

- ✓ חייב כל אדם להשלים פרשיותיו עם הציבור, דהיינו שיקרא כל שבוע את פרשת השבוע שניים מקרא ואחד תרגום. והפוסקים נתנו רמז לדבר: "ואלה שמות" ראשי תיבות: וחייב אדם לקרוא שנים מקרא ואחד תרגום. וכל המשלים פרשיותיו עם הציבור - מאריכים לו ימיו ושנותיו. ובעונותינו הרבים ישנם שמוללים במצוה זאת, וראוי להעיר להם על כך.
- ✓ רבינו האר"י ז"ל הזהיר מאוד על קריאת התרגום על פי הקבלה, ולכן גם מי שאינו מבין כל כך שפת התרגום, עליו לקרוא הפרשה שניים מקרא ואחד תרגום.
- ✓ אם למד הפרשה עם פירוש רש"י - הרי זה נחשב כמו תרגום, וירא שמים יקרא תרגום וגם פירוש רש"י, כי התרגום יש לו מעלה שניתן בסיני וגם הוא מפרש כל מילה ומילה, ופירוש רש"י יש לו מעלה שהוא מפרש את העניין על פי מדרשי חכמינו ז"ל יותר מהתרגום. וברור שאדם לא יכול להוציא עצמו מכלל "יראי שמים", ולכן ראוי לכל אדם ללמוד פירוש רש"י ויראה כמה תועלת תהיה לו מכך. וישים אל ליבו שרש"י התענה תרי"ג תעניות כדי לפרש פירוש זה ויש בו רזין עילאין וסודות עמוקים, ובדאי שצריך זכות ללמוד בפירושי רש"י הקדושים והטהורים.
- ✓ צריך לדקדק ולקרוא את ה"שניים מקרא" בנגינת הטעמים שלהם, אבל את התרגום יש להקפיד ולקרוא בלי טעמים, ואותם שקוראים את התרגום בטעמים, אין למנהגם שורש ויסוד כלל, אלא אדרבא כל המוסיף גורע. ומי שקרא שניים מקרא בלי נגינת הטעמים - יצא ידי חובה.
- ✓ יכול אדם להתחיל בקריאת שניים מקרא ואחד תרגום מיד אחרי תפילת מנחה בשבת, אחרי שקראו בציבור את הפרשה הראשונה של השבוע הבא, שמומן זה נחשב כקורא עם הציבור. ומצוה מן המובחר לקרוא ביום שישי, ומנהג חסידים ואנשי מעשה לקרוא אותה ביום שישי בבוקר אחר תפילת שחרית מעוטפים בציצית ותפילין, ואם חל ראש חודש ביום שישי, לא יחזור להניח תפילין, אלא יקרא אותה מעוטף בטלית בלבד.
- ✓ אם לא קרא ביום שישי - ישלים את הקריאה לפני סעודת שבת בבוקר, שכך ציוה רבי את בניו: אל תאכלו לחם בשבת עד שתגמרו את כל הפרשה. ואם לא קרא לפני האכילה, יקרא לאחר האכילה עד תפילת המנחה, שאז מתחילים הציבור לקרוא את פרשת שבת הבאה. ואם לא קרא עד אז, יקרא עד יום רביעי, ששלושת הימים הראשונים שייכים עדיין לשבת שעברה, ויש אומרים שבדיעבד יכול לקרוא עד שמיני עצרת, שאז משלימים הציבור קריאת כל התורה.
- ✓ מי שזמנו דחוק וקשה לו לקרוא שניים מקרא ואחד תרגום ביום שישי או ביום שבת, רשאי הוא לסמוך על הפוסקים המתירים לקרוא שנים מקרא ואחת תרגום בלי שבת.
- ✓ סדר הקריאה - יקרא כל פסוק פעמיים ואחריו תרגום, וכן כל פסוק ופסוק עד סוף הפרשה, ויש בזה טעם נכון על פי האמת, וכן היה נוהג רבינו האר"י ז"ל. וכל זה לפי הקבלה, אבל מי שקשה לו לקרוא כסדר הזה, יקרא כל פרשה (פתוחה או סתומה) שתי פעמים מקרא ואחר כך תרגום, כיון שלפי הפוסקים הפשטנים רשאי הוא אף לכתחילה לקרוא כל פרשה שתי פעמים מקרא ואחר כך תרגום.
- ✓ מי ששעתו דחוקה ומצומצמת ואין לו פנאי לקרוא לעצמו שניים מקרא ואחד תרגום, יכול הוא לקרוא בלחש בשבת את כל הפרשה עם השליח ציבור הקורא בתורה פסוק בפסוק פעם אחת ויחזור ויקראנה בביתו פעם שנית, ואחר כך יקרא פעם אחת את כל התרגום.
- ✓ לאחר סיום הפרשה שניים מקרא ואחד תרגום, יקרא את הפסוק האחרון שתי פעמים מקרא בלבד בלי תרגום (בנוסף למה שקרא כבר שתי פעמים מקרא) כדי לסיים במקרא. ואחר כך יקרא את ההפטרה של אותה הפרשה, ואף אם חל ראש חודש בשבת, או שקלים וזכור ופרה והחודש, צריך לומר את ההפטרה של פרשת השבוע.
- ✓ אסור להפסיק באמצע קריאת שניים מקרא ואחד תרגום לשום דבר, אלא יקרא הכל בפעם אחת במעמד אחד, ויש טעם נכון וכמוס בדבר זה, ורק אם הוא צמא למים הרבה, מותר להפסיק בתוך הפרשה לשתות בברכה תחילה וסוף. ועל פי הקבלה לא יפסיק באמצע הקריאה אפילו לדברי תורה.

(השבת והלכותיה)

העלון מוקדש לתפילת רבים

לרפואתו השלימה של הוד כ"ק מרן אדמו"ר מנדבורנה שליט"א.
 הרה"צ רבי יעקב ישכר בער בן סימה רייזל
 ובזכות זיכוי הרבים יחזקה ויאמצהו השי"ת לאורך ימים ושנים דשנים ורעננים
 עד ביאת גואל צדק במהרה בימינו אכי"ר.